

Силабус курсу Управління фінансовими ризиками

Ступінь вищої освіти: магістр

Освітньо-наукова програма: Аналітична економіка

Спеціальність: 051 Економіка

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Рік навчання: I, **Семестр:** II

Кількість кредитів: 5 **Мова викладання:** українська

Керівник курсу

ПП

к.е.н., доцент **Чирак Ірина Миколаївна**

**Контактна
інформація**

i.chyrak@wunu.edu.ua +38 0352 47-50-50*13304

Опис дисципліни

На сучасному етапі розвитку економіки діяльність суб'єктів господарювання супроводжується різними видами фінансових ризиків. Для прийняття ефективних управлінських рішень суб'єктам господарювання слід не уникати їх, а навчитись керувати ними, використовуючи методи нейтралізації фінансових ризиків, що дозволить їх мінімізувати і водночас отримати очікуваний рівень доходу. Особливої актуальності сьогодні набувають питання розробки та використання інструментів управління фінансовими ризиками на рівні суб'єктів господарювання як фінансового, так і реального секторів економіки.

Дисципліна «Управління фінансовими ризиками» спрямована на формування у студентів системи знань щодо управління фінансовими ризиками, а також вироблення в них практичних навичок виявлення, ідентифікації, оцінювання та нейтралізації фінансових ризиків, що виникають в процесі діяльності суб'єктів господарювання.

Під час вивчення курсу студенти зможуть навчитись ідентифікувати види фінансових ризиків і знати особливості їх прояву для суб'єктів господарювання; застосовувати принципи і методи управління фінансовими ризиками, а також знати сучасну практику управління фінансовими ризиками в Україні та світі; здійснювати дослідження сучасних тенденцій розвитку світового фінансового ринку з метою своєчасного виявлення ключових факторів фінансових ризиків; розраховувати показники рівня фінансових ризиків; застосовувати основні підходи до оцінки та управління ринковим ризиком, зокрема на основні управління фінансовим портфелем.

Структура курсу

Год. (лекц. / практ.)	Теми	Результати навчання	Завдання
4/4	Тема 1. Економічна природа фінансового ризику.	Розуміти сутність фінансового ризику та вміти їх класифікувати; розуміти, в яких напрямках проявляється найбільш значний вплив фінансових ризиків на ряд аспектів у фінансовій діяльності суб'єктів господарювання; знати особливості взаємозв'язку між зростання ступеня впливу фінансових ризиків та результатів фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	Тести, питання
4/4	Тема 2. Теоретико-методологічні засади управління фінансовими ризиками суб'єктів господарювання	Розуміти сутність процесу та концептуального підходу до управління фінансовими ризиками; знати, через які основні заходи реалізується політика управління фінансовими ризиками та розуміти, які принципи покладено в основу системного підходу до управління ризиками; розуміти сутність поняття «уникнення ризику» та знати, які заходи застосовувати для його імплементації; здійснювати лімітування концентрації фінансових ризиків та вміти застосовувати способи розподілу ризику.	Тести, питання, задачі, підготовка доповідей
4/4	Тема 3. Аналіз та оцінювання рівня фінансових ризиків	Володіти сучасними методами дослідження фінансових ризиків; здійснювати якісний та кількісний аналіз фінансового ризику, а також його оцінювання; використовувати формалізовані та неформалізовані методи аналізу та оцінювання фінансового ризику; здійснювати експертну оцінку ризику; визначати ставлення суб'єкта господарювання до фінансового ризику.	Тести, питання, задачі
4/4	Тема 4. Хеджування ризиків з використанням похідних фінансових інструментів	Володіти знаннями щодо економічної сутності похідних фінансових інструментів – деривативів (форвардних контрактів, ф'ючерсних контрактів, свопів, опціонів); розуміти особливості хеджування за допомогою форвардних та ф'ючерсних контрактів, свопів та опціонів; розуміти причини та особливості їх впливу на формування біржового ринку деривативів.	Тести, питання, задачі, підготовка доповідей
4/4	Тема 5. Нейтралізація фінансових ризиків	Розуміти сутність поняття страхового ризику та володіти науковими підходами до його трактування; розуміти особливості здійснення	Тести, питання, задачі

	страхових компаній	операційної діяльності страхової компанії; визначати величину страхової премії; розрізняти внутрішні та зовнішні фінансові ризики страхових компаній; вміти оцінити ймовірність настання страхового випадку на основі статистичних даних; розуміти сутність страхового портфеля та особливості процесу його збалансування; розраховувати величину страхового резерву; розуміти принципи, на основі яких ґрунтується управління фінансовими ризиками страхової компанії.	
6/6	Тема 6. Диверсифікація як інструмент управління інвестиційними ризиками	Знати, з яких основних етапів складається інвестиційний процес та етапи формування інвестиційного портфеля; розуміти значення процесу диверсифікації та його роль в портфельному аналізі; розраховувати бета-коефіцієнти у диверсифікації інвестиційного портфеля; здійснювати оцінку ефективності інвестиційного портфеля; вимірювати ризик портфеля, визначати його ліквідність.	Тести, питання, задачі
4/4	Тема 7. Формування системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	Розуміти, в чому полягає фінансова безпека суб'єктів господарювання та знати, з яких елементів вона формується; володіти інформацією, які внутрішні та зовнішні чинники впливають на фінансову безпеку суб'єкта господарювання; знати, в чому полягають основні фінансові інтереси суб'єктів господарювання; використовувати основні підходи до аналізу та оцінювання рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання; застосовувати горизонтальний, вертикальний, порівняльний та інтегральний фінансовий аналіз суб'єктів господарювання; розраховувати коефіцієнти оцінки фінансової сталості суб'єкта господарювання, його ліквідності, оборотності активів, оборотності капіталу та рентабельності; вміти застосовувати кількісні та якісні методи прогнозування банкрутства суб'єкта господарювання; розуміти, які пріоритети та засоби забезпечують фінансову безпеку суб'єктів господарювання.	Тести, питання, задачі, підготовка доповідей

Літературні джерела

1. Ананьєва Ю. (2020). Управління фінансовими ризиками – фактор стійкого розвитку підприємства реального сектору економіки. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», 16 (44), с. 127–135.
2. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л. та ін. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: підручник. Чернівці: Технодрук, 2020. 458 с.
3. Гуріна О. В., Корнєва Н. О. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник / О. В. Гуріна, Н. О. Корнєва. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2022. 359 с.
4. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / О. А. Лактіонова; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. - Вінниця : ТВОРИ, 2020. - 256 с.
5. Шишкіна О. В. Механізм управління фінансовими ризиками промислових підприємств: теорія, методологія, практика : монографія / О. В. Шишкіна ; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : ЧНТУ, 2020. - 317 с.
6. Шклярук С. Г. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. Дім «Персонал», 2019. 494 с.
7. Chance, M. (2019). Financial Risk Management: An End User Perspective. World Scientific Publishing Company, 860 p.
8. Hopkin, P. (2022). Risk Management (Strategic Success): textbook. Kodan Page, 288 p.
9. Green, F. (2021). How To Make Money In Stocks: A Guide To Stock Market Investing For Beginners To Show That Wealthy People And Hedge Funds Shouldn't Have All The Fun Paperback, 150 p.
10. Hamilton, Ch. (2021). Stock Market Terminology for Beginners: A Complete Guide to learning the Stock Market Lingo Paperback, 84 p.
11. Nyabundi, H., Muthigah, F., Al-Lozi, B., Nakato, M., etc. (2021). Financial Management and Risks. European Journal of Business and Strategic Management (EJBSM), Vol 6, No 2, p. 76.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, включаючи тренінг)
<i>30 %</i>	<i>40 %</i>	<i>30 %</i>
1. Опитування під час занять (теми 1-4 по 10 балів) – <i>макс. 40 балів.</i> 2. Письмова робота (теми 1-4) – <i>макс. 60 балів.</i>	1. Опитування під час занять (теми 5-7 по 10 балів) – <i>макс. 30 балів.</i> 2. Письмова робота (теми 5-7) – <i>макс. 70 балів.</i>	Підготовка КПЗ – <i>макс. 40 балів</i> Захист КПЗ – <i>макс. 40 балів</i> Участь у тренінгах – <i>макс. 20 балів</i>

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом